

Pomoväst

Kestävä tulevaisuus

Pomovästin strategia paikallisesta kehittämisestä Länsi-Uudellamaalla
2014 - 2020

Yhteenveto

Esipuhe

Tämän kehittämisstrategian Länsi-Uudellemaalle vuosiksi 2014 – 2020 on valmistellut Pomoväst yhteistyössä alueen paikallisten toimijoiden kanssa. Toiminta-alue kattaa seuraavat kunnat kokonaisuudessaan; Hanko, Raasepori, Inkoo, Siuntio ja Kirkkonummi. Kirkkonummen keskusta-alueen toimenpiteitä ei voida toteuttaa maaseutuohjelmasta vaan ne toteutetaan ja rahoitetaan muiden rahoituslähteiden avulla. Alue on kaksikielinen ja koko alueen asukasmäärä on 87 277, joista maaseutuohjelman piirissä noin 70.000.

Strategia perustuu aiempiin kokemuksiin ja se on tehty yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Strategiassa on huomioitu muut alueella toteutettavat ohjelmat ja strategiat ja se perustuu paikallisten toimijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin. Toiminta-alueelta saatuja ideoita on koottu usean vuoden ajan ja Pomoväst on asettanut työryhmän, joka on työstänyt strategiaa kevään 2013 aikana.

Kehittämisstrategia jakautuu kolmeen toimenpidekokonaisuuteen

1. Luonto – kehittämismahdollisuus
2. Paikallisuus – voimavara ; Kulttuuri ja historia ja kylien kehittäminen
3. Nuoret – Länsi-Uudenmaan tulevaisuus

Kestävä kehitys, yhteistyön ja yrittäjyyden edistäminen sekä uusien työpaikkojen luominen kulkevat punaisena lankana läpi koko strategian.

Strategiassa mainitut toimenpiteet rahoitetaan pääosin maaseutuohjelmasta. Rahoitukseen olemme laskeneet mukaan myös kalatalousohjelmasta, rakennerahastoista sekä Länsi-Uudenmaan kunnilta saatavan rahoituksen. Merkittävän osan muodostaa myös paikallisilta toimijoilta eli yrityksiltä, yhdistyksiltä ja muilta organisaatioilta saatava rahoitus.

Strategia täydentää alueen muuta kehittämistyötä ja siinä määritellyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat yhdenmukaiset alueella toteutettavien muiden ohjelmien ja strategioiden kanssa.

Strategian tavoitteiden kuvaus

Visio vuonna 2020:

Länsi-Uusimaa on hyvinvoiva seutu, jossa yhteistyö eri organisaatioiden ja kieliryhmien välillä toimii hyvin, kaikki vetävät yhtä köyttä. Käytämme hyväksimme luonnon, kulttuurin ja historiamme antamat mahdollisuudet kestäväällä tavalla, näemme nuoret resurssina, johon kannattaa satsata tulevaisuutta silmällä pitäen. Edellä mainittuihin perustuu kehityksemme. Yrittäjyyden ja yhteistyön avulla kehitämme alueen hyvinvointia lähtökohtana yksilö ja visiona että kun yksittäinen länsiusmaalainen voi hyvin, voi myös yhteiskunta hyvin.

Kohderyhmä

Tavoitteenamme on hyvinvoiva Länsi-Uusimaa ja hyvinvointi lähtee siitä, että yksittäinen yksilö voi hyvin eli vakituiset asukkaat Länsi-Uudellamaalla, vapaa-ajan asukkaat, satunnaiset vierailijat, yksittäiset yrittäjät, asiakkaat jne.. Nuoret, joita uhkaa syrjäytyminen, ovat erityisenä kohderyhmänä tässä strategiassa. Toinen tärkeä kohderyhmä on ns. kolmas ikä eli vanhemmat ihmiset, jotka eivät ole enää työelämässä mutta jotka mielellään ostavat palveluita ja jotka voivat myös eri yhteyksissä myötävaikuttaa osaamisellaan. Väestöennuste osoittaa että vanhempien henkilöiden määrä kasvaa Länsi-Uudellamaalla kuten myös muualla maassa. Esimerkkinä voidaan mainita Hanko, jossa vuonna 2020 yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on 35 %. Tämä tuo mukanaan lisääntyneen tarpeen vanhuksille suunnatuista palveluista.

Yhteistyöllä saamme aikaan enemmän

Hyödyntäen sosiaalista pääomaa, muodostamalla verkostoja ja työskentelemällä yhdessä voimme saada aikaan enemmän kuin kukaan meistä yksin. Innovatiiviset ratkaisut löytyvät usein kun eritaustaiset ihmiset ja osaamiset kohtaavat ja kun ongelmia pohditaan eri näkökulmista. Tämä pätee myös nuorten ja vanhojen, vakituisten ja osa-aikaisten asukkaiden, paikallisväestön ja maahanmuuttajien välisissä kohtaamisissa.

Painopistealueemme

Panostamme toimenpiteisiin joissa hyödynnetään *luontoa voimavarana* ja luodaan siihen pohjautuvaa uutta yrittäjyyttä.

Tulemme panostamaan myös luonnonsuojeluun ja ympäristön laatua parantaviin toimenpiteisiin.

Näemme myös *että paikallisuus on voimavaramme* ja tulemme panostamaan kulttuuriimme ja historiaamme pohjautuvaan kehittämiseen, osaksi kylien kehittämiseen. *Nuoret ovat Länsi-Uudenmaan tulevaisuus* ja ehkäisemällä syrjäytymistä ja nuorisotyöttömyyttä autamme nuoria löytämään paikkansa yhteiskunnassa ja vaikuttamaan omalta osaltaan kehittämiseen.

Hyvinvointi, yhteistyö ja yrittäjyys kulkevat punaisena lankana läpi koko strategian.

Painopistealueet:

Luonto - kehittämismahdollisuus

Jotta Länsi-Uudenmaan asukkaat voisivat hyvin, tulee meidän huolehtia myös siitä, että ympäröivä luontomme voi hyvin. Meillä on *hieno luonto monine vesistöineen ja kauniine saaristoineen*. Sijaintimme *pääkaupunkiseudun* naapurina antaa meille mahdollisuuden hyödyntää luontoa esim. *matkailun* osalta ja *paikallisten tuotteiden* kehittämisessä. Aluetamme leimaa myös suuri *vapaa-ajan asukkaiden* määrä jotka viiptyvät alueella yhä pidempään. Vakituiset asukkaat, vapaa-ajan asukkaat ja satunnaiset kävijät haluavat kaikki nauttia luonnon antimista. Jotta kehittäminen tapahtuisi kestäväällä tavalla, tulee meidän kehittämistyön ohessa panostaa myös luonnonsuojellisiin, ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, tiedon lisäämiseen sekä luonnonhoidollisiin, konkreettisiin toimenpiteisiin. Tulemme ensisijaisesti panostamaan vesistöihin liittyviin, ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Länsi-Uudellamaalla, kuten muuallakin, ympäristötuhojen ja -katastrofien uhka on jatkuvasti läsnä. Öljyonnettomuuden uhka rannikollamme on välitön. Meidän tulisi itse havahtua huomaamaan, että luonnosta tulee huolehtia ja luontoa tulee hoitaa ennaltaehkäisevästi ja siten edes jossain määrin välttää sen tuhoutuminen.

Tavoitteemme:

Tavoitteenamme on että opimme näkemään luontomme voimavarana, pitämään siitä huolta ja hyödyntämään sen mahdollisuudet. Kestävän kehityksen avulla luomme ansaintamahdollisuuksia, jotka pohjautuvat luontoon ja sen resursseihin.

Mitä teemme?

Tämän painopistealueen sisällä pyrimme *kehittämään luonnon antamiin mahdollisuuksiin pohjautuvaa toimintaa* ja toteuttamaan toimenpiteitä jotka eri tavoin *parantavat tai suojelevat luontoa*. Kysymykseen voi tulla asukkaiden yhteinen hanke; esim. järven tai merenlahden puhdistaminen, roskakalastus ja muut toimenpiteet, jotka ehkäisevät järven tai merenlahden umpeen kasvamista. Kysymykseen voi myös tulla esim. uimarannan kunnostaminen, luontopolun tai melontareitin perustaminen, kyläkeskustan tai pikkukaupungin keskustan kunnostaminen. Myös luontomatkailua tulisi kehittää kestäväällä tavalla. Tässä voisivat kyseeseen tulla esim. uusien pyöräreittien, vaellusreittien ja melontareittien kehittäminen jne..

Kysymykseen voivat myös tulla toimenpiteet, jotka tukevat kestäväää kehitystä; esim. kierrätys, energiansäästö tai erilaisten ratkaisujen kehittäminen uudistuvan energian hyödyntämiseksi. Toimenpiteisiin kuuluvat myös tärkeiden ympäristöjen kartoitus, tiedotuskampanjat, info- ja seminaaritilaisuuksien järjestäminen joissa painopiste on kestävässä kehityksessä ja hyvinvoivassa ympäristössä.

Vesistöjämme koskien tulisi meidän *kehittää uusia keinoja* ylläpitää vesistöjemme kuntoa, esim. veden puhdistaminen viljelemällä pajua. Toimenpiteitä tarvitaan myös jotta säilyttäisimme kulttuurimaisemamme. Voimme todeta, että märehitvät eläimet ovat katoamassa alueeltamme ja tässä olisi tilaus uusille ideoille esim. märehitvien eläinten vuokraus kesäkuukausiksi. Tulemme panostamaan myös toimenpiteisiin, joilla ennaltaehkäistään ympäristön ja vesistön saastuminen.

Toteutettavat toimenpiteet voivat työllistää paikallisia yrittäjiä ja antaa myös työmahdollisuuksia alueen nuorille. Monet toimenpiteistä ovat myös sellaisia, jotka asukkaat toteuttavat yhdessä ja talkoovoimin. Teemme myös yhteistyötä alueemme tutkimusinstituuttien kanssa eli Aronian ja Tvärminnen eläintieteellisen aseman kanssa. Heillä on tämän alan tietotaito ja heidän avullaan on myös mahdollisuus kehittää esim. uutta teknologiaa ja yrittäjyyttä. Saariston ollessa kyseessä voidaan todeta että ammattikalastukseen liittyvät toimenpiteet tullaan toteuttamaan kalatalousohjelman avulla. Pomoväst voi sen sijaan tukea saaristossa toimivia kalastusmatkailu- tai muita palveluyrityksiä.

Paikallisuus - voimavara

Kulttuuri ja historia

Länsi-Uusimaa on *vanha kulttuuriseutu* monipuolisine kulttuuritarjontoineen. Meillä on useita *hienoja ruukkialueita, rikas paikallishistoria ja elävä yhdistystoiminta*. Aluetta kuvaa myös elävä *kaksikielisyys ja monikulttuurisuus*. Alueen kulttuuritoiminta on edelleen melko kausiluonteista; kesällä tarjonta on runsasta mutta talvikuukausiksi olisi kehittämismahdollisuuksia. Monet nähtävyytemme ja Helsingin läheisyys antavat monia mahdollisuuksia kulttuuriin liittyvään kehittämiseen, esim. matkailun osalta. Länsi-Uudellamaalla on myös *vanhat käsityöperinteet* ja tässäkin näemme trendinä ihmisten lisääntyvän kiinnostuksen ja arvostuksen kaikkeen mikä liittyy aitoon käsityöhön. Alueellamme sopii hyvin myös viime aikoina suositaan kasvattanut ruokakäsityö.

Eräs viime aikojen suurista trendeistä on ollut *lähiruoka*. Ihmiset välittävät yhä enemmän siitä, mitä syövät ja haluavat syödä puhdasta, lähituotettua ruokaa. Tämä antaa suuret mahdollisuudet kehittää paikallista ruokakulttuuria, hyödyntää vanhat perinteet ja reseptit, kehittää uusia tapahtumia, jakelua jne.. Eräs vielä kohtuullisen käyttämätön mahdollisuus on yhdistää luonto ja ruokakulttuuri. Suuri määrä marjoja ja sieniä jää poimimatta metsiimme. Tähän liittyy suuret mahdollisuudet kehittää uusia paikallisia tuotteita, esim. opastetut retket metsiin tai elintarvikkeiden ja –tuotannon kehittäminen.

Kylien kehittäminen

Kuntien koon kasvaessa muodostuu *kyläyhteisöllisyys* yhä tärkeämmäksi. *Kylien lähipalveluiden* merkitys kasvaa palvelujen keskittyessä. Paikallistasolla tulisikin löytää uusia ratkaisuja jotka turvaavat nämä palvelut. Kyliksi käsitämme myös alueemme pienet kaupunkikeskustat.

Koska alueemme joissakin osissa on tulomuuttajia, ovat *juurettomuus ja paikallisen identiteetin* puuttuminen ongelmia, joita kohtaamme. Joissakin yhdistyksissä on ongelmia aktiivisten jäsenten vanhentuessa tai kun jäsenet eivät halua sitoutua toimintaan pidemmäksi aikaa tai kun talkoovoima vähenee jne.. Yksittäisen henkilön hyvinvointia edistää esim. kylätoiminnan kautta syntyvä yhteisöllisyys, mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristön kehittämiseen, yhteenkuuluvaisuuden ja osallisuuden tunne. Lasten, nuorten ja vanhempien henkilöiden vapaa-ajantoiminta edesauttaa lisäämään yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Myös *vapaa-ajan asukkaat ovat voimavara* osallistuessaan paikalliseen kehittämiseen tietotaitoineen, kontakteineen ja uusine ideoineen ja myös kuluttamalla paikallisia palveluita ja tuotteita.

Tavoitteemme:

Tavoitteenamme on oppia näkemään paikallisuus voimavarana ja hyödyntämään sitä kestävällä tavalla. Tämä koskee sekä kulttuuria, historiaa että alueen asukkaita.

Tavoitteena on että Länsi-Uudenmaan kulttuurielämä kukoistaa ja on monipuolista. Sillä on tarjottavaa sekä vakituisille asukkaille, vapaa-ajan asukkaille että satunnaisille kävijöille. *Kulttuurin avulla luomme uusia tuotteita, työtilaisuuksia ja uutta yrittäjyyttä.* Kulttuurin ja kylien kehittämisen myötä syntyy alueen *me-henki*, joka näkyy lisääntyneenä osallisuutena oman lähialueen kehittämisessä ja lisääntyneenä vastuunottona omasta kotiseudusta. Kulttuuriaktiiviteettien tarjonta ja osallisuus paikalliseen toimintaan lisää henkistä hyvinvointia.

Meidän tulee myös kehittää alueen *kulttuuri toimijoiden välistä yhteistyötä* mutta myös *luoda uusia yhteistyöverkostoja kulttuurin ja muiden toimijoiden välillä.* Tulemme panostamaan toimenpiteisiin, joilla parannetaan yhteistyötä eri kieliryhmien, ikäryhmien, kulttuurien jne. välillä. Tällä tavalla poistamme tarpeettomia raja-aitoja ja sen sijaan opimme hyväksymään sen, että kaikilla on jotain annettavaa ja että voimme oppia näkemään asioita eri tavoin. Yhteistyön avulla voimme saada aikaan myös uutta toimintaa ja uutta yrittäjyyttä.

Oppiaksemme lisää *lähihistoriasta* tulisi meidän taltioida tarinat, joita yhteiskuntamme vanhemmilla ihmisillä on kerrottavana. Nämä tarinat tulisi taltioida ja levittää nuorten keskuuteen heidän hyväksymällä tavalla. Samalla syntyy dokumentoitu seudun historia jälkipolvia varten. Näitä kertomuksia voi *myös hyödyntää uusien tuotteiden lähtökohtana*, esim. ”Story-telling” –matkailu, tapahtumat, ruokakulttuuri, leikit, käsityöt jne.. Mahdollisuudet ovat rajattomat.

Kylätoiminnan osalta panostamme toimenpiteisiin, jotka edistävät kyläyhteisöllisyyttä. Kyseeseen voivat tulla esim. oman kylän kyläsuunnitelman laatiminen, mahdollistaa erilaisia yhteisiä vapaa-ajantoimintoja, luoda uusia yhteistyöverkostoja paikallisväestön ja vapaa-ajan asukkaiden välillä tai kehittää uusia ratkaisuja palveluiden kadotessa kylistä sekä luoda yhteyksiä päättäjiin.

Osuuskuntien perustaminen voi olla ratkaisu paikallisten tuottajien pyrkiessä vastaamaan paremmin kysyntään. Tuemme myös toimenpiteitä, joiden avulla kehitetään innovatiivisella tavalla pientuotantoa ja jalostusta sekä kehitetään konsepteja, jotta kuluttajat löytäisivät paremmin tuottajat.

Nuoret – Länsi-Uudenmaan tulevaisuus

Nuorten tilanne Länsi-Uudellamaalla vaihtelee riippuen siitä, millä alueella he asuvat. Nuoriksi laskemme tässä kaikki alle 30-vuotiaat.

Tarkasteltaessa Hankoa voidaan todeta, että nuorten *koulutustaso on alhainen* ja erityisesti *suomenkielisten koulutusmahdollisuudet ovat kaukana.* Aiemmin on hankolaisten kaikesta huolimatta ollut suhteellisen helppoa saada töitä teollisuuden tai sataman palveluksessa. Viime vuosina on tilanne kuitenkin muuttunut usean suuren teollisuuslaitoksen lopetettua toimintansa ja myös satamassa ovat työpaikat vähentyneet merkittävästi. Työttömyysaste Hangossa on tällä hetkellä (maaliskuu 2014) 13,2 %, joista 63 henkilöä on alle 25-vuotiaita. Raaseporissa on työttömiä alle 25-vuotiaita 167. On olemassa suuri vaara, että näitä nuoria uhkaa syrjäytyminen. Tarvitaan toimenpiteitä joilla nämä nuoret saadaan työllistettyä tai kiinnostumaan koulutuksesta.

Alueemme itäisiä osia leimaa tulomuutto ja tästä syystä usein myös ihmisten juurettomuus. Tarvitaan toimenpiteitä, joiden avulla uudet asukkaat, ja erityisesti nuoret, kokisivat olevansa *kotiseudullaan.* Jotta nuoret saataisiin mukaan paikalliseen kehittämiseen, on keinojen sovittava heidän tarpeisiinsa ja kiinnostuksensa kohteisiin. Nuoret tarvitsevat omia paikkoja, jossa he voivat tavata toisiaan.

Myönteistä on, että yhä useampi *nuori haluaa aloittaa oman yrityksen.* Nuoret eivät pelkää ja ovat halukkaita ottamaan suurempia riskejä kuin vanhemmat ihmiset. Usein olisi kuitenkin hyvä jos heillä olisi kokenut yrittäjä mentorina ja neuvonantajana. Tarvittaisiin myös enemmän tietoa yrittäjyydestä. Meillä Länsi-Uudellamaalla toimii yritysneuvonnan yhteistyöverkosto, jota voitaisiin vahvistaa erityisesti nuorille yrittäjille suunnatulla koulutuksella ja mentori-toiminnalla. Meidän tulisi myös kehittää yhteistyötä oppilaitosten ja koulujen kanssa, jotta nuoret saataisiin kiinnostumaan koulutuksesta.

Tavoitteemme

Tavoitteenamme on parantaa nuorten hyvinvointia sekä vähentää syrjäytymisen ja työttömyyden uhkaa Länsi-Uudellamaalla toimenpitein, joilla saadaan nuoret mukaan paikalliseen kehittämiseen sekä lisäämällä yrittäjyyttä ja nuorille tarkoitettuja työpaikkoja.

Tuettavia toimenpiteitä voivat olla mm. nuorten kokoontumispaikkojen kehittäminen, erilaiset nuorten aktivointihankkeet, nuorten yrittäjyyden edistäminen, uusien mallien aikaansaaminen, jotta nuoret saavat äänensä kuuluviin yhteiskunnassa jne.. Tärkeää on myös luoda uusia työpaikkoja erityisesti niille nuorille, joita uhkaa syrjäytyminen. Alueella on jo monia, nuorisokysymysten parissa työskenteleviä toimijoita, joista mainittakoon kunnat, seurakunnat sekä yhdistykset ja organisaatiot. Saadaksemme aikaan hyviä tuloksia tulee meidän koota resurssimme ja löytää uusia, innovatiivisia keinoja ehkäistäksemme nuorten syrjäytyminen. Nuorten aktivoimiseksi voisimme perustaa nuorista koostuvan ”mini Leader-hallituksen” joka hallinnoisi erillistä rahoituskiintiötä ja päättäisi itsenäisesti tästä kiintiöstä rahoitettavasta nuorten itsensä määrittelemästä hankkeista. Samalla saisimme nuoret kiinnostumaan ja tulemaan mukaan Leader-toimintaan ja ”oikeaan” Leader-hallitukseen.

Yhteistyö muiden maaseutualueiden kanssa

Tulemme ensisijaisesti tekemään yhteistyötä muiden Uudenmaan toimintaryhmien, Suomen kaksi- ja ruotsinkielisten toimintaryhmien ja pääkaupunkiseudulle perustettujen kaupunki-Leader-ryhmien kanssa. Kansainvälisen toiminnan osalta asetamme etusijalle Itämeren maat ja tähän liittyen tulemme jatkamaan yhteistyötä Leader Nedre Dalälven-ryhmän kanssa.

Tavoitteemme:

Tavoitteenamme on edistää yhteistyötä muiden maaseutualueiden kanssa ja saada uusia virikkeitä ja ideoita, joita voidaan hyödyntää omalla alueellamme.

Yhteisten hankkeiden teemat tulevat olemaan samoja kuin ohjelmamme paikallisessa osuudessa eli luonto, kulttuuri ja historia, kylätoiminta sekä nuorisotoiminta.

Yhteistyö Leader-ryhmien kanssa voi olla myös Leader-toiminnan kehittämistä, tiedotustoimintaa, kokemusten vaihtoa jne.. Otamme mukaan toimintaamme myös uudet paikalliset, Helsingin alueelle perustetut toimintaryhmät ja saamme täten aikaan uusia yhteistyöverkostoja. Pomovästillä on myös aktiivinen yhteistyö muiden maamme kaksi- ja ruotsinkielisten ryhmien kanssa.

Olemme jo usean vuoden ajan tehneet kansainvälistä yhteistyötä ruotsalaisen Leader Nedre Dalälvenin kanssa. Teemoina ovat olleet matkailu, ympäristö ja nuorisovaihto. Yhteistyö tulee jatkumaan tulevalla ohjelmakaudella.

Voimme aiempiin kokemuksiin perustuen todeta, että opintokäynnit ja tietojen vaihto muiden alueiden kanssa on tärkeää yrittäjien ja muiden toimijoiden innostamiseksi. Käynneiltä saa usein uusia ideoita ja näkökulmia, joita voi sitten toteuttaa omassa toiminnassaan. Yhteistyö voi johtaa myös toisen maaseutualueen kanssa yhteistyössä toteutettaviin toimenpiteisiin esim. alueiden markkinointiin, uusien tuotteiden kehittämiseen (ruokakulttuuri, matkailu jne..) tai kokemusten vaihtoon esim. ympäristökysymyksissä. Erityisesti nuorten on tärkeää saada mahdollisuus nähdä miten muualla toimitaan. Toimenpiteinä voisivat olla esim. nuorisovaihto kulttuurin osalta (teatteri, musiikki jne.) tai opintokäynti jonka aikana voitaisiin tutustua siihen miten nuoret yrittäjät toimivat muilla maaseutualueilla.

Strategian hallinnon ja seurannan järjestäminen

Yhdistys Pomoväst perustettiin 15.5.1997 ja siitä lähtien toiminut paikallisena toimintaryhmänä Länsi-Uudellamaalla. 31.12.2013 oli yhdistyksessä 107 jäsentä, joista viisi on kuntia, 26 yrityksiä ja yhdistyksiä ja loput alueen yksittäisiä asukkaita. Jäsenten määrä on vuosien varrella pysynyt suhteellisen vakiona ja vaikka jäseniä on poistettu jäsenrekisteristä hoitamattomien jäsenmaksujen vuoksi, on uusia tullut tilalle. Tulevan ohjelmakauden aikana on tavoitteenamme lisätä radikaalisti jäsenmäärää kampanjoimalla, kehottamalla hanketoimijoita jäseniksi ja tavoittelemalla uusia kohderyhmiä esim. nuoria jne..

Hallitus koostuu puheenjohtajasta, 10 vakituisesta jäsenestä sekä 10 varajäsenestä. Hallitus on koottu ns. kolmikantaperiaatteen mukaisesti; 1/3 edustaa kuntia, 1/3 yhdistyksiä ja organisaatioita ja 1/3 yksittäisiä alueen asukkaita. Tämän lisäksi olemme pyrkineet valitsemaan hallituksen jäsenet ja varajäsenet siten, että he edustavat toiminta-alueemme eri osia ja myös eri osaamista.

Pomovästin henkilökunta koostuu toiminnanjohtajasta, hankeneuvojasta ja hankesihteeristä. Kaikki työskentelevät osaaikaisesti Leader-hallinnon osalta. Toiminnanjohtaja on ollut palveluksessa vuodesta 1998 ja työskentelee tällä hetkellä kokoaikaisena, kuitenkin siten, että suuri osa hänen ajastaan menee Pomovästin omien hankkeiden läpiviemisessä. Hankeneuvoja on ollut palveluksessa vuodesta 2007 ja työskentelee tällä hetkellä 80 %:n työajalla. Hankesihteeriksi on ollut palveluksessa vuodesta 2004 ja työskentelee tällä hetkellä 70%:n työajalla. Voimme todeta, että henkilökunnalla on monen vuoden kokemus Leader-toiminnasta ja heillä on tarvittava osaaminen hoitaa nämä tehtävät myös tulevaisuudessa. Tarvittaessa voi henkilökunta työskennellä myös omissa hankkeissa. Tarvittava työpanos tulevan ohjelmakauden maaseutuohjelmaan liittyvän tiedotuksen, neuvonnan ja avustamisen sekä seurannan, arvioinnin ja hallinnon hoitamiseen on keskimäärin 2,5 henkilötyövuotta. Kirjanpito, palkanlaskenta, IT-palvelut jne. ostetaan paikallisilta yrityksiltä. Toimistomme sijaitsee Tammisaaressa mutta voimme myös tavata esim. hanketoimijoita muilla paikkakunnilla toiminta-alueellamme.

Arvioimme toimintaamme jatkuvasti. Kaikki käsittelemään jätetyt hankeideat arvioidaan lomakkeella. Tätä varten olemme tehneet oman arviointilomakkeen. Ohjelman seuranta on jatkuvaa ja rahoittajille jätetään vuosiraportit. Olemme yhdessä muutaman toimintaryhmän kanssa rakentaneet laatujärjestelmän, jonka myötä olemme saaneet uusia työkaluja toimintamme seurantaan ja kehittämiseen. Tämä koskee myös tiedotustoimintaamme.

Suuri osa tiedotustoimintaamme tapahtuu tällä hetkellä kotisivujemme (www.pomovast.fi) sekä suorien kontaktien (käynti, puhelin, sähköposti) kautta. Facebook -sivumme kautta tiedotamme ajankohtaisista asioista. Sen sijaan että järjestäisimme omia tiedotustilaisuuksia, osallistumme muiden järjestämiin tilaisuuksiin tai järjestämme tilaisuuksia muiden toimijoiden kanssa yhdessä.

Strategian rahoitussuunnitelma

Strategian kokonaisbudjetti on 7 701 580 € ja rahoitus koostuu useista eri rahoituslähteistä, joista maaseuturahasto on hallitsevin. Tulemme mahdollisuuksien mukaan käyttämään kaikkia kuutta maaseutuohjelman prioriteettia. Kalastuselinkeinoja koskevat toimenpiteet rahoitetaan ESKO-kalatalousohjelmasta. Tämän lisäksi tulemme rahoittamaan joitakin toimenpiteistä esim. sosiaalirahastosta ja käyttämään myös muita rahoituslähteitä mahdollisuuksien mukaan. Alueen kuntien maksamaksi kuntaosuudeksi olemme laskeneet 2 €/asukas/vuosi. Yksityinen rahoitus tulee suurimmaksi osin toteutettavien hankkeiden kautta

Hakemusprosessi

Ota yhteyttä Pomovästin henkilökuntaan kun sinulla on hankeidea! Työstämme yhdessä ideastasi hankkeen ja neuvomme sinua hankesuunnitelman ja rahoitushakemuksen teossa. Hyvä suunnittelu on tae onnistuneelle hankkeelle!

Kun hankesuunnitelma on valmis, tehdään hakemus sähköisen verkkopalvelu Hyrrän kautta. Myös maksu- ja muutoshakemukset sekä raportointi hoituvat Hyrrän kautta ja voit seurata hakemuksesi käsittelyä.

Jotta voisit käyttää Hyrrä-verkkopalvelua, tarvitset Katso- tunnisteen, jonka voit perustaa osoitteessa yritys.tunnistus.fi.

Kun olet jättänyt hakemuksen Hyrrään tarvittavine liitteineen, hakemuksesi käsitellään Pomovästin hallituksessa. Hallituksemme tekee tarveharkinnan ja arvioi hankehakemukset tiettyjen valintakriteerien mukaisesti. Kaikkien hankkeiden tulee täyttää pakolliset kriteerit. Tämän lisäksi on määriteltä lisäkriteerit yleishyödyllisille hankkeille, yrityshankkeille sekä kansainvälisille hankkeille. Löydät valintakriteerit kotisivuiltamme ja niitä voidaan muuttaa ohjelmakauden aikana.

Ota yhteyttä toimistoomme! Autamme mielellämme!

Yhteystiedot

Osoite: Oikotie 4, 10600 Tammisaari

Web: www.pomovast.fi

S-posti: mail@pomovast.fi tai etunimi.sukunimi@pomovast.fi

Puhelin: 019-2413 921

Toiminnanjohtaja Gunilla Wasström puh 044-721 3920

Hankeneuvoja Merja Kekkonen puh 044-741 3920

Hankesihteeri Nancy Kaunisranta puh 044-731 3920

